Ρέικι: θεραπεία ή αποκρυφισμός; (Ελένη Ανδρουλάκη, Καθηγήτρια)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 20 Σεπτεμβρίου, 2007

(Πηγή: Ιερά Μητρόπολη Γλυφάδας, ΠΡΩΤΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ: Περιοδικό «Παρακαταθήκη» τεύχος 48, Μάιος - Ιούνιος 2006)

1. Η έννοια της θεραπείας

Έχετε σκεφτεί ποτέ πόση αλλοίωση υφίστανται οι γλωσσικοί όροι σήμερα; Πόσο έχουν απομακρυνθεί οι λέξεις από το περιεχόμενό τους; Πώς κατέληξε η λέξη θεραπεία να σημαίνει οτιδήποτε άλλο εκτός από έγκυρη, επιστημονική, ιατρική πράξη; Κάθε αμφιλεγόμενη πρακτική, κάθε παράλογη κι επικίνδυνη μέθοδος αποκαλείται σήμερα «θεραπεία». Οι μελετητές της Νέας Εποχής βέβαια έχουν από καιρό επισημάνει ότι η «θεραπεία» βρίσκεται στο κέντρο της Νέας Εποχής, της οποίας βασικό δόγμα είναι «μπορούμε να θεραπεύσουμε τον εαυτό μας, τους άλλους, την ανθρωπότητα, τον πλανήτη μας». Οι άνθρωποι της Νέας Εποχής αρέσκονται να αυτοαποκαλούνται «θεραπευτές», «φωτισμένοι», «ευλογημένες υπάρξεις», «εργάτες του φωτός». «Είμαι ένα με το φως. Είμαι γεμάτος με φως. Είμαι φωτισμένος από το φως. Είμαι το φως του κόσμου» [1]. Άνθρωποι που βιώνουν υποκειμενικές, παραπλανητικές εμπειρίες πραγματοποιούν πάμπολλες ψευδοθεραπείες, διακηρύσσοντας υπεροπτικά ότι συνεργάζονται «με το Θεό, τη θεότητα, τους Αγγέλους, την Ανώτερη Δύναμη, το Σύμπαν, την Ενέργεια κτλ για το καλό όλης της ανθρωπότητας». Άνθρωποι που κινούνται ταχύτατα μέσα από συγκεκριμένα, οργανωμένα δίκτυα για να προσελκύσουν πλήθος, συχνά απληροφόρητων οπαδών-θυμάτων.

2. Οι «ενεργειακές θεραπείες»

Ένα μεγάλο μέρος των θεραπειών της Νέας Εποχής που βρίσκονται σε άνθιση σήμερα ανήκουν στις λεγόμενες «ενεργειακές θεραπείες». Αυτές οι «θεραπείες» έχουν ως κέντρο την ενέργεια, όχι όμως την ενέργεια που αναγνωρίζει η Φυσική, η Χημεία ή η Βιολογία, αλλά μια υποθετική ή μεταφυσική ενέργεια η οποία δεν ανιχνεύεται επιστημονικά και η οποία δεν έχει καμία σχέση με τη μηχανική, τον

ηλεκτρισμό ή τους πυρήνες των ατόμων [2]. Πρόκειται για μια νεοεποχίτικη ενέργεια, έξω από τα όρια οποιουδήποτε επιστημονικού ελέγχου, μελέτης ή μέτρησης, που γίνεται αντιληπτή μόνο από «θεραπευτές με ειδικές ικανότητες στο να ξεμπλοκάρουν, να εναρμονίζουν, να ενοποιούν, να συντονίζουν, να ευθυγραμμίζουν, να εξισορροπούν και να διοχετεύουν» [3] αυτήν την «ενέργεια» κι έτσι να «θεραπεύουν». Με απλά λόγια κάθε ασθένεια θεωρείται το αποτέλεσμα της διαταραχής αυτής της «συμπαντικής ή ζωτικής ενέργειας» [4] και οι ενεργειακές θεραπείες υποτίθεται ότι:

α) αυξάνουν τη διαθέσιμη ενέργεια για να χρησιμοποιηθεί για θεραπεία
β) διευκολύνουν την ομαλή ροή ενέργειας σε όλο το ενεργειακό πεδίο διαμέσου απομάκρυνσης των «μπλοκαρισμάτων»
γ) αλλάζουν την ποσότητα ή /και την ποιότητα της ενέργειας
δ) δημιουργούν μεγαλύτερη συμμετρία και ισορροπία στο ενεργειακό πεδίο ή / και
ε) αναδομούν το ενεργειακό πεδίο [5]

Ενδεικτικά αναφέρουμε κάποιες από τις πολύ διαδεδομένες σήμερα και στην Ελλάδα «ενεργειακές θεραπείες»: ομοιοπαθητική με τα «ενεργειακά» φάρμακά της [6], διάφορες βιοενεργειακές θεραπείες, βελονισμός και πιεσοθεραπεία (acupressure) [7], σιάτσου, τσι-κουνγκ (qi gong), τζορέι [8], ρεφλεξολογία, διάφορες θεραπείες της αύρας, αύρα-σώμα (Aura-Soma), κρανιοϊερή θεραπεία [9], αγιουρβέδα, ανθοθεραπεία (flower essence therapy) και θεραπεία μέσω (ανθο)ιαμάτων Μπαχ -τα συστατικά και ο τρόπος δράσης τους «εξηγούνται» μόνο μέσω «ενεργειακών» πάλι μεθόδων όπως η φωτογράφιση Κίρλιαν- χρωματοθεραπεία, κρυσταλλοθεραπεία, θεραπεία εξ αποστάσεως, αρωματοθεραπεία, πολάριτυ, θεραπεία ή εξισορρόπηση των τσάκρας [10], θεραπευτικό άγγιγμα, ρέικι και συναφείς μέθοδοι [11].

3. Το ρέικι και η ιστορία του

«Ρέικι, το άγγιγμα που θεραπεύει», «Φως, Ενέργεια και Αγάπη από το Σύμπαν τώρα κατευθείαν στα χέρια σας! Βιώστε τις δικές σας δυνατότητες χρήσης της κοσμικής ενέργειας και επεκτείνετε τις ικανότητές σας στον τομέα της αυτοβελτίωσης και της προσφοράς προς τους συνανθρώπους σας». Με αυτά τα λόγια μας καλούν να μάθουμε ρέικι δυο από τα πάμπολλα σχετικά διαφημιστικά φυλλάδια. Το ρέικι είναι όρος ιαπωνικής προέλευσης και σημαίνει «συμπαντική, ζωτική ενέργεια», «πνευματικά καθοδηγούμενη ζωτική ενέργεια», ή «θεϊκή Δύναμη» (“God-Power”). Ισχυρίζονται ότι «το Ρέικι είναι μια πανάρχαια ολιστική, ενεργειακή μέθοδος θεραπείας, μια ασφαλής, απλή και φυσική τεχνική μετάδοσης της συμπαντικής, ζωτικής ενέργειας μέσω του απαλού αγγίγματος των χεριών». «Είναι μια εναλλακτική, ολιστική θεραπεία για το σώμα, το νου και το πνεύμα του ανθρώπου».

«Είναι ένα ολιστικό σύστημα φυσικής θεραπείας που αγγίζει όλα τα επίπεδα της ύπαρξης... τα οποία δουλεύονται ταυτόχρονα και τα ισορροπεί...Είναι η «ευφυής» κοσμική ενέργεια η οποία οδηγεί το πνεύμα στην εμπειρία της ολότητας, [επιφέρει] την αρμονία στην ψυχή, τη θεραπεία στο σώμα...Ελευθερώνει όλο το δυναμικό των ικανοτήτων, ιδιαιτεροτήτων και των χαρισμάτων μας...Αποτοξινώνει, καθαρίζει, εναρμονίζει». «Αφυπνίζει τις αυτοθεραπευτικές δυνάμεις του ατόμου, μειώνει ή εξαφανίζει τον πόνο, προσφέρει βαθιά χαλάρωση», «μας βοηθά να αγαπήσουμε τον εαυτό μας»... [12]. Γενικά, υποστηρίζουν ότι θεραπεύει όλες τις σωματικές και ψυχικές ασθένειες, «θεραπεύει ακόμα και τις σκέψεις και τα συναισθήματά μας», «καμία ασθένεια δεν αντιστέκεται στο Ρέικι» [13] εκτός αν ο ασθενής -λέει- αντιστέκεται στη θεραπεία [14] ή η ασθένεια πρέπει να παραμείνει για «καρμικούς λόγους» [15]!
Αλλού διαβάζουμε ότι «το ρέικι είναι πνευματικό μονοπάτι» [16], «είναι μία μέθοδος αυτοπραγμάτωσης». Και ότι «με τη βοήθεια της δύναμης του Ρέικι αποκτάμε τη δυνατότητα να ενώσουμε ουρανό και Γη»˙ ότι «είναι μια πρωτότυπη θεραπεία, που βασίζεται στην πνευματική δύναμη του σύμπαντος˙ ότι «δεν μπορεί να συγκριθεί με κανένα άλλο πνευματικό μονοπάτι στον κόσμο» [17]! Πρόκειται -λέει- για «ιερή, θεραπευτική τέχνη» [18], «ιερή επιστήμη» την οποία μπορεί να ασκήσει «οποιοσδήποτε διακατέχεται από την επιθυμία να θεραπεύσει και να θεραπευτεί», αφού βέβαια πρώτα «εναρμονιστεί με την Συμπαντική Πηγή της Ενέργειας» [19] και γίνει «κανάλι μέσα από το οποίο διοχετεύεται η συμπαντική ζωτική ενέργεια».
Το παραδοσιακό ρέικι είναι γνωστό και ως «Ουσούι Ρέικι» ή «Φυσικό Θεραπευτικό Σύστημα Ουσούι» [20] διότι θεωρείται ότι ξανα-ανακαλύφθηκε στις αρχές του 20ου αιώνα από το βουδιστή Μικάο Ουσούι κατά τη διάρκεια μιας «εμπειρίας φώτισης» έπειτα από μια περίοδο νηστείας και διαλογισμού στο -ιερό για τους Βουδιστές- όρος Κουράμα [21]. Πολλές από τις πληροφορίες που κυκλοφόρησαν και διαδίδονται για τον Ουσούι και το κίνημά του χαρακτηρίζονται από υπερβολές και ιστορικές ανακρίβειες. Για παράδειγμα, ο Ουσούι, γνωστός ως «Dr Mikao Usui», δεν ήταν γιατρός [22], δεν υπήρξε ποτέ κοσμήτορας του Πανεπιστημίου, ούτε καν φοιτητής. Και, αντίθετα πάλι με όσα γράφτηκαν σε διάφορες βιογραφίες του, δεν ήταν Χριστιανός, ούτε είχε καμία σχέση με το Χριστιανισμό. «Οι φαινομενικά χριστιανικές πλευρές του ρέικι προστέθηκαν αργότερα στην Αμερική, για να γίνει το ρέικι ευκολότερα αποδεκτό στις χριστιανικές χώρες» [23]. Μάλιστα κάποιες πηγές αναφέρουν ότι ο εμπνευστής του ρέικι μετείχε σε αποκρυφιστική ομάδα που ασχολείτο με την παραψυχολογία και τον πνευματισμό [24].
Το ρέικι ως πνευματικό μονοπάτι «στηρίζεται από Γενεαλογία» [25], δηλαδή έχει «μυητική γραμμή». Λέγεται ότι ο Ουσούι μετέδωσε το ρέικι σε πολλούς και «έχρισε τον Τσουζίρο Χαγιάσι, αξιωματικό του ιαπωνικού πολεμικού ναυτικού, μέγα δάσκαλο του ρέικι...Ήταν εκείνος που έφερε το ρέικι από την Ιαπωνία στις Ηνωμένες Πολιτείες» [26] μυώντας την Χ. Τακάτα, η οποία με τη σειρά της έχρισε διάδοχό της την εγγονή της Φύλλις Φουρουμότο [27] κι έτσι το ρέικι εξαπλώθηκε στη Δύση. Σήμερα το ρέικι έχει εξελιχθεί σε πάρα πολλά είδη: αγγελικό ρέικι, καρούνα

ρέικι, κόμυο ρέικι, θιβετιανό ρέικι, ζεν ρέικι, κουνταλίνι ρέικι, SKHM (σεκέμ-σεϊσίμ), λαϊτάριαν ρέικι, μερκάμπα, σαμπάλλα, θεραπεία ανάληψης, χρυσό ρέικι, κάρσα-τέι, αμ-λα, DNA ρέικι, κρυσταλλικό ρέικι, ρέικι Ανώτερου Εαυτού, ρέικι δελφινιών, καμπάλα ρέικι, dream ρέικι, μέρλαϊτ ρέικι, ψυχοθεραπευτικό ρέικι κ.α. που συνυπάρχουν με πλήθος νέων ενεργειακών συστημάτων όπως SRT (θεραπεία πνευματικής απόκρισης), θεραπεία ολικής συνειδητότητας, EMF (εξισορρόπηση ηλεκτρομαγνητικού πεδίου), Aura-Soma, ενεργειακή ψυχολογία, συστημική αναπαράσταση κτλ.

4. Οι μυήσεις

Το ρέικι, όπως και πολλές άλλες ενεργειακές θεραπείες, περιλαμβάνει «συντονισμούς» (attunements) [28]. Οι «συντονισμοί» που γίνονται κατά τη διάρκεια μυήσεων «έχουν στόχο να ανοίξουν το μαθητευόμενο σε θεραπευτικές ενέργειες, να αυξήσουν την ευθυγράμμιση με τον 'παγκόσμιο νου' και να κάνουν το άγγιγμα πιο ισχυρό» [29]. «Αυτό που κάνει κάποιον ικανό να δίνει Reiki είναι οι μυήσεις. Αυτές είναι η καρδιά μιας τάξης Reiki» [30]. Με τις μυήσεις που γίνονται από έναν μυημένο Δάσκαλο (Master) ο άνθρωπος «γίνεται ένας δίαυλος, ένα κανάλι, ένα πέρασμα για τη συμπαντική ζωτική ενέργεια» [31]. «Στο Reiki δεν μαθαίνουμε διανοητικά. Στο Reiki 'γινόμαστε'. Γινόμαστε Reiki μέσα από τις μυήσεις» [32].
Στον Πρώτο Βαθμό γίνονται 4 μυήσεις στον μαθητευόμενο «για να συνδεθεί με την πηγή του ρέικι», «για ν' ανοίξουν τα εσωτερικά θεραπευτικά κανάλια και να γίνει δέκτης του Reiki» [33]. Όσοι γνωρίζουν από αποκρυφισμό ή έχουν αγιοπνευματική διάκριση εύκολα κατανοούν ότι αυτό δεν είναι τίποτα άλλο από άνοιγμα σε δαιμονική ενέργεια και σύνδεση με κάποια δαιμονική πηγή. Πράγματι, κατά τη διάρκεια της μύησης μερικοί «βλέπουν το Ρέικι σαν χρώμα…Άλλοι πάλι ακούν ήχους ή βλέπουν διάφορες εικόνες» [34]. Άλλοι ένιωσαν μια «μαύρη ενέργεια» [35] κτλ. «Από την 1η κιόλας μύηση νιώθεις πως το Reiki αρχίζει να κυλάει μέσα σου» [36]. Η τέταρτη μύηση σε σφραγίζει ώστε το Reiki να παραμείνει για πάντα μαζί σου [37]. Δευτερευόντως, οι μαθητές μαθαίνουν κάποιες βασικές θεωρίες, τις θέσεις των χεριών και κάποιες βασικές αποκρυφιστικές τεχνικές. Οι 21 ημέρες μετά τη μύηση θεωρούνται «ιερές» και ο νεομυημένος λαβαίνει συμβουλές πώς θα εμβαθύνει στις μυήσεις. Διότι βεβαίως «δεν αλλάζετε το σύστημα για να σας ταιριάξει. Αλλάζετε τους εαυτούς σας για να ταιριάξετε στο σύστημα» [38].
Αρκετοί, λίγο αργότερα, προχωρούν και στο Δεύτερο Βαθμό, ο οποίος περιλαμβάνει άλλες 3 μυήσεις και 3 «μυστικά, ιερά σύμβολα»: το Σύμβολο της Δύναμης, το Σύμβολο Συναισθηματικής και Νοητικής Θεραπείας και το Σύμβολο Θεραπείας Απόντα» [39]. Τώρα ανοίγονται περισσότερο και κατευθύνουν την «ενέργεια» σε καταστάσεις και σε απόντες. Συνήθως στο Δεύτερο Βαθμό αρχίζουν να συνειδητοποιούν την ύπαρξη πνευμάτων-οδηγών «που συμμετέχουν σε κάθε θεραπεία

ρέικι» [40]. Στο Δεύτερο Βαθμό «μαθαίνουν για πνεύματα-οδηγούς και πώς να επικοινωνούν μαζί τους και να τα χρησιμοποιούν στις θεραπείες τους» [41]. Κάποια κέντρα, όπως το «Διεθνές Κέντρο Εκπαίδευσης στο Ρέικι» [42], διδάσκουν ευθέως ότι «Άγγελοι, οντότητες φωτός και πνεύματα-οδηγοί του Ρέικι (Reiki spirit guides)…διατίθενται να σας βοηθήσουν…Όσο πιο πολύ ανοιχτείτε στην πραγματική φύση του Ρέικι….τόσο περισσότερο μπορούν να σας βοηθήσουν τα πνεύματα-οδηγοί του Ρέικι…Μπορούν να σας βοηθήσουν να αναπτύξετε την πρακτική σας, κατευθύνοντας πελάτες σε σας και βοηθώντας στις θεραπείες» [43]. Κάποιοι Masters ονομάζουν το ρέικι μορφή τσάννελινγκ [44] και περιγράφουν πώς τα πνεύματα τους καθοδηγούν την ώρα που δίνουν «θεραπείες» ρέικι. Και πώς τους φέρνουν σε επαφή με διαφόρων ειδών «θεραπευτικές ενέργειες» [45]. Όμως «το πρόβλημα είναι ότι τα πνεύματα του τσάννελινγκ που ισχυρίζονται ότι είναι οντότητες γεμάτες φως, σοφία και αγάπη ή άγγελοι σταλμένοι από το Θεό είναι πνεύματα που ψεύδονται και τα οποία η Γραφή αναγνωρίζει ως δαίμονες» [46].
Στη συνέχεια για κάποιους ακολουθεί και ο Τρίτος Βαθμός, ο Βαθμός του Master (Δασκάλου). Οι κάτοχοί του μπορούν να μυούν τους άλλους. Εδώ τα πράγματα προχωρούν πάρα πολύ, καθώς ο βαθμός αυτός περιλαμβάνει μία επιπλέον μύηση και το τέταρτο Σύμβολο, το Σύμβολο του Master, το οποίο «μας συντονίζει με τον Εσωτερικό ή Ανώτερο Εαυτό, τον Θείο Εαυτό μας και μας ενώνει με την πηγή του Ρέικι» [47]. Το Σύμβολο του Master λειτουργεί ξεκάθαρα σε επίπεδο πνευμάτων. Στον Τρίτο Βαθμό οι Δάσκαλοι «εκχωρούν τον πλήρη έλεγχο των θεραπειών στα πνεύματα-οδηγούς τους» [48], τα οποία «διευθύνουν όλα τα τεκταινόμενα» [49].

5. Ο τρόπος «θεραπείας»

Ο «θεραπευτής» βάζει τον ασθενή να ξαπλώσει, καλώντας τον να κλείσει τα μάτια. Τα ρούχα ή τυχόν γύψος δεν χρειάζεται να βγουν «γιατί το Reiki διαπερνά τα πάντα» [50]. Το ρολόι όμως πρέπει να βγει «επειδή η μπαταρία εκπέμπει δονήσεις που μπορούν να ενοχλήσουν τις δονήσεις του Ρέικι»! [51]. Ο «θεραπευτής» αρχίζει να διαλογίζεται χρησιμοποιώντας το «διαλογισμό Γκασό», μια παραδοσιακή, Ιαπωνική τεχνική Ρέικι που δίδασκε ο Ουσούι. Στη συνέχεια εφαρμόζει την τεχνική «ρέιτζι» με την οποία «συνδέεται (επικοινωνεί) με την συμπαντική ενεργειακή πηγή» και επικαλείται «τη δύναμη του Ρέικι», της οποίας γίνεται «όργανο». Κατόπιν ξεκινά τη «θεραπεία» προσπαθώντας, διαμέσου αναπνευστικών τεχνικών «καθαρισμού του πνεύματος», να παραμείνει σε κατάσταση διαλογισμού [52].
Η «θεραπεία» ή «ατομική συνεδρία», η οποία διαρκεί από 45-90 λεπτά, γίνεται με «επίθεση χειρών» του «θεραπευτή» σε συγκεκριμένες θέσεις στο σώμα. «Τα χέρια τοποθετούνται σε 12 ή και περισσότερες θέσεις που αντιστοιχούν στα κυριότερα τσάκρα του σώματος» [53]. Τσάκρα(ς) είναι τα υποθετικά κέντρα πνευματικής

ενέργειας στο σώμα, σύμφωνα με τις ανατολικές θρησκείες. Η μεταφυσική υπόθεση είναι η εξής: «τα 7 τσάκρας συγκεντρώνουν την αιθερική (subtle) ενέργεια, τη μετασχηματίζουν και την παρέχουν στα αντίστοιχα όργανα και μέρη του σώματος. Όταν χρησιμοποιούνται οι τεχνικές του Ρέικι…διοχετεύεται η Συμπαντική Ζωτική Ενέργεια διαμέσου των διαφόρων τσάκρας, για να επέλθει αρμονία στη λειτουργία των τσάκρας» [54], πράγμα που θεωρείται ταυτόσημο με την υγεία. Στην πορεία αυτή ο «θεραπευτής» οραματίζεται, ζωγραφίζει ή τοποθετεί στα πάσχοντα σημεία ενεργοποιημένα σύμβολα, τα οποία του δόθηκαν κατά τις μυήσεις του [55]. Συνήθως παραμένει 3-5 λεπτά σε κάθε σημείο, εκτός και αν «καθοδηγηθεί διαφορετικά». «Το Ρέικι είναι μια πολύ σοφή ενέργεια. Πάει εκεί που την χρειάζεται κανείς» [56]. Κι έτσι διαμέσου της «επίθεσης των χειρών» και της «θεραπείας των τσάκρας» θεραπεύονται δήθεν όλες οι σωματικές και ψυχικές παθήσεις, γίνεται αυτοθεραπεία, θεραπεύονται απόντες, ζώα, φυτά, πράγματα, καταστάσεις, το παρελθόν, φορτίζονται μπαταρίες, απαλλάσσεται ο υπολογιστής από ιούς κτλ. [57] Και η «συνεδρία» κλείνει αφού ο «θεραπευτής» ευχαριστήσει το Ρέικι [58].
Στο τέλος της θεραπείας ο δέκτης (ασθενής) πληροφορείται πως «ίσως νιώσει πιο άσχημα μετά τις πρώτες Reiki-θεραπείες» και πράγματι μπορεί ο ασθενής να παρουσιάσει συναισθηματικά ξεσπάσματα και λοιπές αντιδράσεις που του λένε ότι είναι «αυτοθεραπευτικές αντιδράσεις» [59]. Όμως από τις μελέτες (ψυχιάτρων, ψυχολόγων, θεολόγων) και τις προσωπικές μαρτυρίες συνάγει κανείς το συμπέρασμα ότι πρόκειται για συνακόλουθα ψυχολογικά ή/και συναισθηματικά προβλήματα αντίστοιχα με αυτά που προκύπτουν από το διαλογισμό [60].

6. Η προώθηση του ρέικι

Το ρέικι ήρθε στην Ελλάδα τα τελευταία 15-20 χρόνια. Το 1994 δεν υπήρχε κανένα βιβλίο για το ρέικι στα Ελληνικά, σήμερα κυκλοφορούν ευρέως τουλάχιστον 20 σχετικά βιβλία στα Ελληνικά. Ένα από αυτά απευθύνεται στα παιδιά και με πολύ ελκυστικό τρόπο τα εισάγει στο ρέικι και τις τεχνικές του. Παροτρύνει τα παιδιά να βρουν ένα δάσκαλο για «να σας μυήσει στον 1ο βαθμό και να σας δείξει τον τρόπο που θα χρησιμοποιείτε το ρέικι» [61]. Το βιβλίο αυτό ήρθε -λέει- «να καλύψει την ανάγκη να έχει η καινούρια γενιά των πνευματικών παιδιών, που έχουν ονομαστεί ‘ίντιγκο’, ‘κρυστάλλινα’, ‘ουράνιο τόξο’ ή ‘παιδιά του νέου αιώνα’, τα δικά της βιβλία» [62]. Μέσα από τις χαρούμενες, πολύχρωμες σελίδες του βιβλίου τα παιδιά διδάσκονται πώς να δίνουν ρέικι και μαθαίνουν ότι το ρέικι τα «βοηθά» να ηρεμήσουν, να διώξουν τα νεύρα, να απαλλαγούν από το άγχος των εξετάσεων, να ξεκουράσουν το μυαλό τους από το διάβασμα, να συγκεντρωθούν, να απαλύνουν τον πόνο, να έχουν καλύτερη υγεία, να επικοινωνούν καλύτερα με τους άλλους, να νιώσουν πιο κοντά στον φύλακα άγγελό τους… [63]. Τα προγράμματα ρέικι για παιδιά, που ήδη λειτουργούν εδώ και χρόνια στο εξωτερικό, έχουν έρθει και στην πατρίδα μας. Μεγάλο ιδιωτικό σχολείο στην Αττική διαφήμιζε πέρσι προγράμματα

ρέικι για παιδιά και εφήβους. Έλληνες ρέικι μάστερς έχουν βρει τρόπους, μαζί με θεατρικό παιχνίδι, ζωγραφική, κολλάζ κτλ., να κάνουν μυήσεις και στα παιδιά. Οι μυήσεις γίνονται συνήθως από την ηλικία των 7 ετών. Άλλος μάστερ του αγγελικού ρέικι, «θεραπευτικός σύμβουλος» Aura-Soma και ειδικός στο τσάννελινγκ, διοργανώνει σε διάφορες πόλεις της Ελλάδας (σε σχολεία, σχολές, πολιτιστικούς συλλόγους κτλ) εργαστήρια για παιδιά με τίτλο «Το Ουράνιο Τόξο: ΄Ένα Μαγικό Κλειδί στη Ζωή μας». Τα εργαστήρια απευθύνονται σε παιδιά από 6 ετών, ενώ γίνονται και αντίστοιχα εργαστήρια για γονείς, δασκάλους, θεραπευτές κτλ.
Το Μάιο του 2006 ήρθε στην Αθήνα και ο βουδιστής δάσκαλος Χυακούτεν Ιναμότο, για να μας διδάξει το Ιαπωνικό σύστημα Κόμυο Ρέικι. Ο βουδιστής δάσκαλος με ειλικρίνεια δήλωσε ότι «ο πραγματικός σκοπός του Ρέικι είναι η φώτιση ή η αφύπνιση» [64]. Εν ολίγοις, η Ελλάδα του 2007 έχει γεμίσει από «θεραπευτές» ρέικι και συναφών πρακτικών. Κάποιοι από αυτούς λειτουργούν ως ανεξάρτητοι δάσκαλοι, αλλά οι περισσότεροι είναι συνασπισμένοι σε δίκτυα, όπως το «Δίκτυο Θεραπευτών-Συμβούλων Αυτοβελτίωσης» στο οποίο μετέχουν δάσκαλοι/εναλλακτικοί θεραπευτές ρέικι, γιόγκα, αγιουρβέδα, αρωματοθεραπείας, ανθοθεραπείας, Aura-Soma, βελονισμού, σιάτσου, ρεφλεξολογίας, ομοιοπαθητικής, ιριδολογίας, κρανιοϊερής θεραπείας, πολεμικών τεχνών, εναλλακτικών ψυχοθεραπειών κτλ. Για να σταθούν και να επεκταθούν, υποστηρίζονται από συλλόγους και ομοσπονδίες ολιστικών θεραπευτών και κατοχυρώνονται νομικά με διαφόρους τρόπους όπως «ο Σύνδεσμος για το Δικαίωμα στην Επιλογή της Θεραπευτικής Αγωγής». Επιπλέον, έχουν ιδρυθεί και στη χώρα μας «ανοιχτά πανεπιστήμια» και «σχολές» του ρέικι και λοιπών ψευδοθεραπειών. Ταυτόχρονα αυξάνονται τα πολυάριθμα «συνέδρια, σεμινάρια, εργαστήρια» «αυτοβελτίωσης, αυτοθεραπείας, θεραπείας του πλανήτη», οι εναλλακτικές διακοπές ρέικι κτλ σε διάφορα νησιά. Τον Αύγουστο του 2006 έγινε στη Χαβάη το «24ο Παγκόσμιο Συνέδριο Πνευματικής Αφύπνισης» και τον Αύγουστο του 2007 έγινε στην Ελλάδα το «3ο Φεστιβάλ Πνευματικής Αφύπνισης» που διοργανώνεται για τρίτη χρονιά από το Angels House University, «ανοικτό Πανεπιστήμιο που ιδρύθηκε υπό την καθοδήγηση των Αναληφθέντων Δασκάλων και του Αγγελικού Βασιλείου» (!) για να εκπαιδεύσει στο αγγελικό ρέικι και όχι μόνο, με σεμινάρια και μυητικά ταξίδια. Επίσης έχουν ήδη γίνει τα δύο Πρώτα Πανελλήνια Φεστιβάλ ρέικι στην Αθήνα.
Να τονιστεί ότι η προώθηση του ρέικι γίνεται μέσω διεθνών ενώσεων και δικτύων που έχουν μέλη σε πολλές χώρες της Ευρώπης, Αμερικής και Αυστραλίας. Ενδεικτικά αναφέρουμε τα εξής, σε κάποια από τα οποία μετέχουν και Έλληνες «θεραπευτές»: Δίκτυο του ρέικι (σε 26 χώρες) [65], Σύνδεσμος Ρέικι, Αμερικανική Διεθνής Ένωση Ρέικι (με περισσότερα από 10.000 μέλη παγκοσμίως) [66], Διεθνής Ένωση Ρέικι, Διεθνής Ένωση Επαγγελματιών Ρέικι (με χιλιάδες μέλη σε 50 χώρες) [67], Παγκόσμια Ένωση Ρέικι, Διεθνής ΄Ενωση Φυσικών Θεραπευτών, Διεθνής Ένωση ατόμων που κάνουν «συντονισμούς», Δίκτυο Θεραπείας από Απόσταση κ.α.

7. Συνέπειες και κίνδυνοι

Ίσως οι λιγότερο σημαντικές συνέπειες να είναι οι οικονομικές. Εδώ δεν ισχύει το «δωρεάν ελάβετε, δωρεάν δότε». Μία «συνεδρία» ρέικι κοστίζει από 45-65 ευρώ. Η μύηση στον Πρώτο Βαθμό κοστίζει 200-250 ευρώ, η μύηση στο Δεύτερο Βαθμό 400-500 ευρώ, ενώ η μύηση στον Τρίτο Βαθμό μπορεί να φτάσει μέχρι 3.000 ευρώ. Ο αντίστοιχος βαθμός στην Αμερική ανέρχεται σε 10.000 δολάρια. Δίδονται άραγε αποδείξεις; Και τι λέει ο νόμος για τη θεραπεία από απόσταση; Η συμβουλή πάντως κάποιων δασκάλων είναι να ονομάζεται το ρέικι «τεχνική χαλάρωσης», ώστε έτσι να αποφεύγονται τα μπλεξίματα με το νόμο [68]. Τι λέει ο νόμος για την αγυρτεία; Πώς κάποιοι τολμούν να ονομάζουν το ρέικι «ενεργειακή ιατρική» ή «θεραπεία»; Πόσο θεραπεία μπορεί να είναι μία μέθοδος που «δε χρησιμοποιεί ούτε φάρμακα, ούτε εργαλεία»; «Χρησιμοποιεί μόνο το κοίταγμα, το φύσημα, το χάιδεμα, τα (ελαφρά) χτυπήματα και το άγγιγμα. Αυτό θεραπεύει τις ασθένειες.» [69]. Τι συνέπειες θα υπάρξουν αν ο ασθενής πιστέψει ότι το ρέικι θεραπεύει όλα αυτά που λέει, για παρά-δειγμα «αιμορραγίες, καρδιακές παθήσεις, επιληψίες, πνευμονίες, διαβήτη, ηπατίτιδες, καρκίνους κτλ» [70]; Η καθυστέρηση της ιατρικής διάγνωσης και της ιατρικής παρέμβασης συχνά στοιχίζει ζωές.
Αν εξαιρέσει κανείς τις περιπτώσεις απάτης, δηλαδή όταν λένε ότι κάνουν ρέικι ενώ στην πραγματικότητα δεν ασκούν ρέικι, οι υπόλοιπες κρύβουν σοβαρούς πνευματικούς κινδύνους. Είναι οι τρομεροί κίνδυνοι από το άνοιγμα στον αποκρυφισμό. Γράφει η πρώην θεραπεύτρια ρέικι Marcia Montenegro : «Η μύηση και η μυστικότητα είναι τεκμήριο απόκρυφων συστημάτων. Η πίστη στην επίκληση, έλεγχο, χειραγώγηση ή διοχέτευση μιας αόρατης ενέργειας που δεν μπορεί να μετρηθεί ή να ανιχνευτεί επιστημονικά και για την οποία δεν υπάρχει καμιά βιολογική ή άλλη απόδειξη είναι άλλο ένα κλασικό σήμα κατατεθέν του αποκρυφισμού…Το Ρέικι έχει τα χαρακτηριστικά μιας αποκρυφιστικής πρακτικής» [71]. Ο ερευνητής Elliot Miller δηλώνει ότι «δεν βρίσκουμε κανέναν σοβαρό λόγο να πιστέψουμε ότι η ενέργεια της ενεργειακής ιατρικής είναι υλική και επιστημονική, αλλά πολλούς λόγους να υποπτευόμαστε έντονα ότι, αν πράγματι υπάρχει (και πιστεύω ότι υπάρχει), είναι υπερφυσική και δαιμονική…Αυτή η ενέργεια είναι αναπόσπαστο μέρος του αποκρυφισμού- όπου εμφανίζεται το απόκρυφο, είναι παρούσα, όπου είναι παρούσα, το απόκρυφο αναπόφευκτα θα εμφανιστεί…Ο κίνδυνος, συνεπώς, είναι μεγάλος να μην μπορεί να χρησιμοποιηθεί, χωρίς ο χρήστης να γίνει ο χρησιμοποιούμενος (δηλαδή πιόνι και θύμα δαιμονικών δυνάμεων και εξαπάτησης)» [72]. Έχουμε, λοιπόν, να κάνουμε με μια δαιμονική ενέργεια η οποία χρησιμοποιεί το «θεραπευτή» και η οποία σαφέστατα επηρεάζει και τον δέκτη, γιατί στη «θεραπεία» συμμετέχουν ενεργά και οι δύο [73]. Σιγά-σιγά καταλαβαίνει κανείς ότι πίσω από αυτή την ενέργεια κρύβονται διάφορα πνεύματα-οδηγοί τα οποία είναι παρόντα και καθοδηγούν τις μυήσεις και τις θεραπείες [74]. Η Laurelle Gaia, διευθύντρια του τμήματος εκπαίδευσης δασκάλων στο «Διεθνές Κέντρο Εκπαίδευσης

στο Ρέικι», αποκαλύπτει: «Όταν χρειάζομαι καθοδήγηση...επικαλούμαι το σύμβολο θεραπείας από απόσταση και ζητώ να με βοηθήσει η ενέργεια του Ρέικι να συνδεθώ με τους οδηγούς μου. Όταν αισθανθώ την ενέργεια να ρέει, ρωτώ μια συγκεκριμένη ερώτηση, μένω πολύ ήσυχη και προσέχω αυτά που ακούω. Δεν ακούω συνήθως φωνές, αλλά τις ΑΙΣΘΑΝΟΜΑΙ... Κάνοντας θεραπείες Ρέικι όταν βρίσκω μια περιοχή του σώματος που έχει ένα μπλοκάρισμα και αισθάνομαι ότι χρειαζόμαστε περισσότερες πληροφορίες, χρησιμοποιώ την ίδια διαδικασία σύνδεσης με τους οδηγούς μου για να λάβω μια συγκεκριμένη απάντηση» [75]. Κάποιοι μελετητές χαρακτηρίζουν το ρέικι «θεραπευτική μαγεία», μαγεία δηλαδή που χρησιμοποιεί ως προκάλυμμα τη θεραπεία και σύμφωνα με τον μακαριστό π. Αντώνιο Αλεβιζόπουλο: ο «θεραπευτής» Reiki, Johrei κτλ είναι «είδος μέντιουμ, το 'κανάλι' που χρησιμοποιούν τα πνεύματα για τις 'θεραπείες'» [76].
Το πρόβλημα είναι ότι η δαιμονική φύση αυτής της ενέργειας ή η δαιμονική ταυτότητα των πνευμάτων συνήθως δε γίνεται αντιληπτή, αφού η πονηρία των δαιμόνων ξεπερνά κάθε δική μας εξυπνάδα ή πονηριά. Γι' αυτό, και επειδή μερικές φορές μπορεί να φαίνεται ότι γίνεται κάποια θεραπεία, οι άνθρωποι πιστεύουν ή νιώθουν ότι η «πανίσχυρη, θεραπευτική ενέργεια» είναι καλή ή θεϊκή. «Το Ρέικι είναι για μένα ο Θεός που τον νιώθω μέσα μου», «το ρέικι είναι ο Θεός που διαπερνάει το σώμα μας» [77], «το ρέικι δεν μπορεί να κάνει κανένα κακό» κτλ. Έτσι λοιπόν, αντί να φύγουν μακριά από τα πνεύματα, εξαπατώνται από αυτά, τυφλώνονται και τους δίνουν την εμπιστοσύνη τους [78], οπότε τα πνεύματα αποκτούν εξουσία πάνω τους. Αυτό συμβαίνει βέβαια μόνο όταν ο άνθρωπος ανοιχτεί στο απόκρυφο και γι' αυτό η Γραφή επανειλημμένως προειδοποιεί να μην έχουμε οποιαδήποτε ανάμιξη με τον αποκρυφισμό.

Οι κίνδυνοι μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

Α) πνευματική εξαπάτηση, υποδούλωση και εξάρτηση από τα πνεύματα [79]. Ο Θεός υποβιβάζεται σε μία ενέργεια, μια απρόσωπη δύναμη, χειραγωγίσιμη δήθεν με αποκρυφιστικές τεχνικές, για να επιτευχθούν οι θεραπευτικοί στόχοι. Η αφύπνιση κάθε αποκρυφιστικής ενέργειας φέρνει σε επαφή με «δαιμονικές οντότητες που στόχο έχουν την πνευματική εξαπάτηση και την κατοχή» [80].

Β) απεμπόληση της χριστιανικής ιδιότητας Παρότι τονίζεται ότι το ρέικι «απευθύνεται σε ανθρώπους κάθε θρησκείας και δόγματος», ότι «δεν αντίκειται στο Χριστιανισμό» [81] και παρότι στο εξωτερικό γίνονται προσπάθειες να διαδοθεί το κίνημα των «χριστιανών θεραπευτών ρέικι», το ρέικι και ο Χριστιανισμός είναι εντελώς ασυμβίβαστα μεταξύ τους και όποιος προσφεύγει στο ρέικι απεμπολεί τη χριστιανική του ιδιότητα. Οι μυήσεις και τα σύμβολα σφραγίζουν τους ανθρώπους του ρέικι και «έστω και εν αγνοία του να σφραγισθεί κάποιος», έλεγε ο γέροντας Παΐσιος, «χάνει τη θεία χάρη και δέχεται τη δαιμονική ενέργεια» [82]. Όσοι μυήθηκαν στο ρέικι προφανώς απαρνήθηκαν το Βάπτισμα στο οποίο είχαν

σφραγισθεί με το Άγιο Πνεύμα [83]. Επιπλέον, οι εμπειρίες από το πνεύμα της πλάνης, η οίηση της δήθεν θεραπείας -«όπως ο Χριστός», λένε- χωρίς να τους έχει δοθεί εξουσία από το Χριστό, όλα αυτά συγκρούονται με το χριστιανικό πνεύμα. Επίσης, οι τεχνικές υποκαθιστούν το χριστιανικό αγώνα και τα Μυστήρια. Καθαρίζοντας -λένε- τα τσάκρας αποκτάς κάθαρση. Αγγίζοντας το τσάκρα της καρδιάς ενισχύεται η αγάπη [84]. Εισπνέεις -λένε- αγάπη και εκπνέεις συγχώρεση. «Όταν το τσάκρα της καρδιάς είναι ανοιχτό μπορείς να αισθάνεσαι αγάπη χωρίς όρους. Μπορείς να συγχωρείς». «Με τη βοήθεια του Δεύτερου Βαθμού του Ρέικι, ζήτησα συγνώμη απ' όλα εκείνα τα πλάσματα για τα λάθη και τις ανοησίες που είχα διαπράξει εις βάρος τους: πρώτα σχημάτισα το σύμβολο της θεραπείας από απόσταση, αναφέροντας το όνομα του προσώπου που είχα βλάψει...μετά ζήτησα συγχώρεση στέλνοντας το σύμβολο της νοητικής θεραπείας, και τέλος έκλεισα τη διαδικασία με το σύμβολο της δύναμης» [85]. Τι σχέση έχουν αυτά με την ταπείνωση, τον αγώνα για την κάθαρση των παθών και το Μυστήριο της μετανοίας;

Γ) ασθένειες, συναισθηματικές και ψυχικές διαταραχές, παραφροσύνη, δαιμονοληψία Η επικοινωνία με τα πνεύματα επιφέρει: επιπτώσεις στη σωματική και ψυχική υγεία, όπως σωματικά προβλήματα και ψυχικές ασθένειες, επιθέσεις πνευμάτων, συναισθηματικά μαρτύρια, πρόωρους θανάτους και αυτοκτονίες [86]. Ο Dr Kurt Koch, ο οποίος ασχολείται εδώ και 45 χρόνια με τα θύματα του αποκρυφισμού, τονίζει ότι έχει συναντήσει «πολυάριθμες περιπτώσεις αυτοκτονιών, μοιραίων δυστυχημάτων και παραφροσύνης ανάμεσα σε όσους ασκούν τον αποκρυφισμό» [87]. Επίσης, κάποιοι υποστηρίζουν ότι στις ψευδοθεραπείες η ασθένεια μεταφέρεται από το σωματικό στο συναισθηματικό ή πνευματικό επίπεδο. Δεν είναι λίγοι εκείνοι που ανέπτυξαν συναισθηματικές διαταραχές ή παρουσίασαν αλλαγές στην προσωπικότητα που έφτασαν μέχρι την τρέλα και το δαιμονισμό. Όπου υπάρχει δαιμονοληψία, συνήθως υπάρχει και παρελθόν αποκρυφισμού [88]. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση κυρίας που γνώρισε και άρχισε να εξασκεί το ρέικι ώσπου μια μέρα είχε την τρομακτική -όπως την ομολογεί η ίδια- εμπειρία 35 διαφορετικών πνευμάτων. Ο δάσκαλός της την καθησύχασε: «Αυτό είναι υπέροχο, Jill. Έχεις επιλεγεί από τα πνεύματα θεραπείας του ρέικι. Θα είναι οι σύντροφοί σου για πάντα τώρα» [89].
Οι αποκρυφιστές και τα θύματά τους συχνά καταλήγουν σε ψυχιατρικά ιδρύματα [90]. Χριστιανοί ψυχίατροι υποστηρίζουν ότι σε περιοχές όπου εξασκείται ευρέως ο αποκρυφισμός κάποιες φορές πάνω από τους μισούς τροφίμους των ψυχιατρικών κλινικών υποφέρουν από τυραννία του αποκρυφισμού και όχι από ψυχική πάθηση [91]. Σύμφωνα με σοβαρούς μελετητές «παρατεταμένες δραστηριότητες με πνευματιστικές δυνάμεις οδηγούν σε συμπτώματα σχιζοφρένειας, γνωστά ως πνευματιστική ή μεντιουμιστική ψύχωση» [92]. Φαίνεται έχουν δίκιο οι δάσκαλοι του ρέικι όταν λένε ότι το ρέικι αγγίζει το πνεύμα -μόνο που δεν το αγγίζει θεραπευτικά, όπως λένε.
Κλείνοντας, παραθέτω τα ίδια τα λόγια ενός -από εικοσαετίας- ρέικι μάστερ:

«υπάρχουν άνθρωποι που έχουν οδηγηθεί στα φρενοκομεία από το ρέικι».
Τελικά, μήπως θα πρέπει να προβληματιστούμε για το πού μας οδηγούν όλες αυτές οι νέες «θεραπείες»; Από πού ξεκινούν και πού καταλήγουν; Αν δεν το κάνουμε για μας, ας το κάνουμε τουλάχιστον για χάρη των παιδιών μας.

Σημειώσεις:

1 σε διάφορες ιστοσελίδες στο Διαδίκτυο και Müller Brigitte & Günther Horst, Θεραπευτικά Χέρια, Δίδυμοι, 1995, σελ. 164
2 Carroll R.T., The Skeptic’s Dictionary, Wiley, 2003, σελ. 119
3 ένθ. ανωτέρω
4 γνωστής και ως : παγκόσμια ενέργεια, ενέργεια ζωής, κι, τσι, πράνα, κουνταλίνι, βιονέργεια, οργόνη, φοχάτ, ντόσα, αιθερική ενέργεια, το Μεγάλο Πνεύμα κτλ
5 www.heartofhealing.net/about/ABCs.html
6 The Skeptic’s Dictionary, σελ. 119 & Raso Jack, Alternative Healthcare - A Comprehensive Guide, Prometheus Books, 1994, κεφ. 3
7 www.irishwolfhounds.org/energy.htm
8 www.naturesbridge.com/glossary.html
9 Carroll R.T., The Skeptic’s Dictionary, σελ. 328, 41-43, 85
10 Raso Jack, Dictionary of Metaphysical Healthcare, Georgia Council Against Health Frauds, 1998.
11 http://altmedicine.allinfo-about.com/glossary/defenergy.html
12 Τα ανωτέρω στοιχεία έχουν ληφθεί με ακρίβεια από διάφορα διαφημιστικά φυλλάδια και ιστοσελίδες
13 Λουίγερινκ Άριε, Ρέικι – Φυσική και Πνευματική Θεραπεία, Πύρινος Κόσμος, 1998, σελ. 17
14 ένθ. ανωτ.
15 Στεφανίδου Μαρίνα, Το φως του ρέικι, Πύρ. Κόσμος, 2000,σελ. 38 & Petter Frank, Η φωτιά του ρέικι, Διόπτρα, 2001, 81
16 Λουκίδου Θάλεια, Reiki, Πύρινος Κόσμος, 2000, σελ. 96.
17 Petter Frank Arjava, Ρέικι Η κληρονομιά του Dr. Usui, Διόπτρα 2001, σελ. 11,13, 16.
18 www.worldreikiassociation.org
19 από σχετικό φυλλάδιο
20 αρχικά ονομάστηκε «πνευματική ιατρική», κατόπιν «Usui-do» (δηλ. πνευματικό μονοπάτι), και έπειτα Usui Reiki Ryoho
21 Κοντά στην πόλη Κιότο της Ιαπωνίας 22 http://homepage3.nifty.com/GendaiReiki/mythsandfacts.html
23 Petter Frank Arjava, Η φωτιά του ρέικι, σελ.27-28

24 www.esatclear.ie/~dialogueireland/reiki01.htm
25 Λουκίδου Θάλεια, Reiki, σελ. 64
26 Petter Frank Arjava, Η φωτιά του ρέικι, σελ. 29
27 Petter Frank Arjava, Η φωτιά του ρέικι σελ. 30.
28 Ο «συντονισμός» είναι μια αποκρυφιστική διαδικασία μεταφοράς «ενέργειας» από το δάσκαλο στο μαθητή.
29 www.heartofhealing.net/about/Types.html
30 Λουκίδου Θάλεια, Reiki, σελ. 21
31 Petter Frank Arjava, Η φωτιά του ρέικι, σελ. 110
32 Λουκίδου Θάλεια, Reiki, σελ. 70
33 Müller Brigitte & Günther Horst, Θεραπευτικά Χέρια, σελ. 41.
34 Στεφανίδου Μαρίνα, Το φως του ρέικι, σελ. 33
35 από το αρχείο μας
36 Müller Brigitte & Günther Horst, Θεραπευτικά Χέρια, σελ. 42
37 http://www.pamelamilesreiki.com/index_flash.html
38 Λουκίδου Θάλεια, Reiki, σελ. 97
39 (ή αλλιώς το Σύμβολο θεραπείας από Απόσταση) Sharma Sumeet, Όλα όσα θέλετε να μάθετε για το ρείκι, Βαρβάρα Χατζησάββα, 2004, σελ.36
40 www.esatclear.ie/~dialogueireland/reiki01.htm
41 Στο βιβλίο «Βασικά ερωτήματα για την Εναλλακτική Ιατρική» του Κέντρου Βιοηθικής και Ανθρώπινης Αξιοπρέπειας του Μίσιγκαν, στο www.inplainsite.org/html/other_occult_practices.html
42 The International Center for Reiki Training
43 www.reiki.org/ReikiPractice/PracticeHomepage.html
44 Το τσάννελινγκ είναι «μια νεοποχίτικη μορφή πνευματισμού» ή «ένας νεοεποχίτικος ευφημισμός για τη διαμεσότητα (mediumship) ή την κατοχή από πνεύματα (spirit possession)».
45 http://www.threshold.ca/reiki/Reiki_And_Channeling.html
46 Dr Ankerberg, John & Dr Weldon, John, Encyclopedia of New Age Beliefs, Harvest House Publishers,1996, σελ. 80
47 www.reiki.gr/Question43.shtml
48 www.inplainsite.org/html/other_occult_practices.html
49 www.esatclear.ie/~dialogueireland/reiki01.htm
50 Λουκίδου Θάλεια, Reiki, σελ.112
51 Στεφανίδου Μαρίνα, Το φως του ρέικι, σελ. 63
52 Dr Usui Mikao & Petter Frank Arjava , Το αυθεντικό εγχειρίδιο του Ρέικι του Δρα Mikao Usui, Διόπτρα, 2002, σελ. 17-22.
53 Petter Frank Arjava, Η φωτιά του ρέικι, σελ. 68
54 Honervogt Tanmaya, Reiki, Gaia books, 2005, σελ. 20
55 Στεφανίδου Μαρίνα, Το φως του ρέικι, σελ. 64
56 Στεφανίδου Μαρίνα, Το φως του ρέικι, σελ. 35
57 Petter Frank Arjava, Η φωτιά του ρέικι, σελ. 81-87 και σε πολλά άλλα εγχειρίδια

58 Στεφανίδου Μαρίνα, Το φως του ρέικι, σελ. 64 και Müller Brigitte & Günther Horst, Θεραπευτικά Χέρια, σελ. 86
59 Müller Brigitte & Günther Horst, Θεραπευτικά Χέρια, σελ. 86-89
60 Singer Thaler Margaret, Cults in Our Midst -The Continuing Fight Against their Hidden Menace, John Wiley, 2003, κεφ.6 και Encyclopedia of New Age Beliefs, σελ. 222-223, 390, 396 κ.α.
61 σχετικό βιβλίο που εκδόθηκε στο τέλος του 2005, σελ. 15
62 σχετικό βιβλίο που εκδόθηκε στο τέλος του 2005, σελ. 9
63 σχετικό βιβλίο που εκδόθηκε στο τέλος του 2005 , σελ. 36-37
64 Reiki time, τεύχος 4, σελ. 14
65 www.parama.com/html/reiki_network.html
66 www.ankerberg.com/ankerberg-articles/reiki.html
67 www.iarp.org/aboutus/Overview.htm
68 Μπαγκίνσκι Μπόντο & Σάραμον Σαλίλα, Ρέικι η συμπαντική ζωτική ενέργεια, Σωμάνους, 2004 σελ. 125
69 Dr Usui Mikao & Petter Frank Arjava , Το αυθεντικό εγχειρίδιο του Ρέικι του Δρα Mikao Usui, σελ. 27
70 Dr Usui Mikao & Petter Frank Arjava , Το αυθεντικό εγχειρίδιο του Ρέικι του Δρα Mikao Usui, σελ. 33-102
71 http://cana.userworld.com/cana_reiki2.html
72 www.equip.org/free/DN068.htm
73 Müller Brigitte & Günther Horst, Θεραπευτικά Χέρια, σελ. 258
74 από εγχειρίδιο ρέικι στο www.spotlightministries.org.uk/reiki.htm
75 www.reiki.org/reikinews/listening.html
76 + π. Αλεβιζόπουλου Αντωνίου, Ο Αποκρυφισμός στο φως της Ορθοδοξίας,τεύχη 11-15, Διάλογος, 1996, σελ. 277
77 Müller Brigitte & Günther Horst, Θεραπευτικά Χέρια, σελ. 222
78 Η παρότρυνση από τους δασκάλους είναι: «αγκάλιασε τη συμπαντική ζωτική ενέργεια και εμπιστέψου αυτή την πηγή ζωής χωρίς όρους», βλ. βιβλίο Η φωτιά του ρέικι, σελ. 162
79 Encyclopedia of New Age Beliefs, σελ. 80
80 Encyclopedia of New Age Beliefs, σελ. 610
81 Λουκίδου Θάλεια, Reiki, σελ. 136
82 Γέροντος Παϊσίου, Πνευματική αφύπνιση, Λόγοι Β’, Ι.Ησυχ. Αγ. Ιωάννου Θεολόγου, σελ. 190
83 «Σφραγίς δωρεάς Πνεύματος Αγίου» (Ακολουθία Αγίου Βαπτίσματος και Χρίσματος)
84 Petter Frank Arjava, Η φωτιά του ρέικι, σελ. 77
85 Petter Frank Arjava, Ρέικι- η κληρονομιά του Dr. Usui, σελ. 124
86 Encyclopedia of New Age Beliefs, σελ 111-112, 223
87 Encyclopedia of New Age Beliefs, σελ 112
88 http://don.ratcliffs.net/usingpsychinchurch/a4.pdf

89 www.spotlightministries.org.uk/reiki.htm
90 www.johnankerberg.org/Articles/new-age/NA0705W2.htm
91 ένθ.ανωτ.
92 www.ankerberg.com/Articles/new-age/NA0605W2.htm

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση ή η αναπαραγωγή καθ' οιονδήποτε τρόπο μέρους ή όλου του παρόντος άρθρου χωρίς την έγγραφη άδεια της συγγραφέως.

Διαβάστε περισσότερα άρθρα για τις εναλλακτικές "θεραπείες" πατώντας εδώ